schakels

bevolking van de nederlandse antillen

uitgave kabinet voor surinaamse en nederlands-antilliaanse zaken
herengracht 19a – 's-gravenhage

inhoud

Jaargang 1972, NA 59

Auteur: drs. R. A. Römer, directeur Bureau Cultuur en Opvoeding in de Nederlandse Antillen.

Met ingang van 1 februari 1972 is de naam Kabinet van de Vice-Minister-President gewijzigd in Kabinet voor Surinaamse en Nederlands-Antilliaanse Zaken

Omslag: Curaçaose vrouwen in een drukke winkelstraat in Willemstad. Een van hen draagt een meloen op het hoofd. (foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

verleden

Wanneer men een onderscheid wil maken tussen de zes Antilliaanse eilanden om tot een beter inzicht te komen in de structuur van de bevolking op die eilanden, dan moet men zich in de eerste plaats realiseren dat er geografische verschillen zijn: Er zijn drie Benedenwindse- en drie Bovenwindse eilanden; drie eilanden aan de 'lij-zijde' van de noord-oost passaat en drie aan de 'loefzijde' ervan. Deze twee eilandengroepen liggen ruim 800 kilometer van elkaar (een afstand twee keer zo groot als Amsterdam–Parijs), hetgeen uiteraard bijzonder grote consequenties heeft voor de contacten tussen de eilanden.
Eerdergenoemde geografische verschillen hebben uiteraard ook culturele verschillen met zich meegebracht: een tweede criterium dat men kan hanteren om een onderscheid tussen de zes eilanden te kunnen maken.

De eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire liggen tegen de kust van Zuid-Amerika aan en hebben altijd een vrij frequente uitwisseling gehad met Zuidamerikaanse landen zoals Venezuela en Colombia. Daardoor kan men in de cultuur van deze zuidelijke eilanden, de Benedenwindse eilanden, zeer sterke Latijnse invloeden constateren. In die mate zelfs dat de Antilliaan, voorzover die komt van één van deze drie Benedenwindse eilanden, zichzelf vaak uitgeeft voor latino of Latijns-Amerikaan.
Indien men daarentegen Sint Maarten, Statia (zoals ze 'daar boven' Sint Eustatius noemen) en Saba bekijkt, dan blijken deze zeer bepaald een angelsaksisch stempel te dragen, wat weer samenhangt met de hele context waarin ze zijn opgenomen: de Engelse eilanden in de buurt. Er is een frequenter contact tussen Statia en St. Kitts dan tussen Statia en Curaçao. Het huwen met mensen van de Engelse eilanden komt veel voor. Wanneer men verder de godsdienstige verschillen van deze eilanden beziet, dan vindt men daar methodisten en anglikanen, hetgeen weer aansluit bij de Engelse eilanden, terwijl juist op de Benedenwindse eilanden weer zeker 80% van de bevolking katholiek is, wat meer overeenkomt met Zuid-Amerika.
Van de zes eilanden neemt in feite alleen Aruba een uitzonderingspositie in. Alle andere eilanden laten een samensmeltingsproces zien tussen blanken en negers, dat in de loop van de eeuwen zich heeft ontwikkeld. Op ieder eiland echter binnen een verschillend patroon. Op Aruba is daar nimmer sprake van geweest.
Bij dit samensmeltingsproces hebben Statia en Curaçao een belangrijke rol gespeeld. Statia was in de 18e eeuw het belangrijkste eiland van de Bovenwinden. Er zijn momenten geweest waarop Statia zelfs meer inwoners had dan Curaçao.

Curaçao

En dan de Benedenwinden: om bij Curaçao te beginnen, kan men, wat de blanke bevolking betreft, onderscheid maken tussen de mensen die uit noordwest-Europa zijn gekomen, (meestal Nederlanders, maar ook Duitsers, Westfalers, Zwitsers, Noren etc.), en die meestal ook protestant waren en de Zuid-Europeanen van het Iberisch schiereiland (Portugezen en Spaanse Joden). Deze laatsten hebben een bijzonder belangrijke rol

Knoekoe-huisje op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Man en kind in de knoekoe (platteland) van Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Verven van vissersboten nabij Westpunt op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

gespeeld in de geschiedenis van dit Benedenwindse eiland.

En daar tegenover, als negerbevolking, de slaven, die in het midden van de 17e eeuw zijn ingevoerd en later van hier uit weer gedeeltelijk zijn uitgevoerd naar verschillende gebieden in het Caribisch gebied.

Curaçao heeft immers in de 17e en 18e eeuw een bijzonder belangrijke rol gespeeld als centrum van slavenhandel in het Caribisch gebied.

Enerzijds dus de blanke groeperingen, protestanten en joden en anderzijds de negroïde bevolking.

De blanke groeperingen zijn onderling altijd ge-

scheiden gebleven, hetgeen toe te schrijven is aan verschillende elementen die hierin een rol hebben gespeeld. Voornamelijk lagen hieraan godsdienstige beweegredenen ten grondslag: protestanten trouwden onder elkaar èn met mensen die uit Europa overkwamen, terwijl de joden uiteraard ook onder elkaar huwden.

De negroïde bevolking is grotendeels gescheiden gebleven van deze twee blanke groeperingen, hetgeen weer terug te voeren is tot de situatie in de tijd van oorsprong van deze leefgemeenschap toen er een zeer strakke scheiding bestond tussen blank en zwart. Deze scheiding kan men niet vergelijken met de situatie in de zuidelijke staten van de V.S. Raciale taboes zoals die daar voorkomen zijn op de Antilliaanse eilanden onbekend.

Desondanks bestaat er nog steeds een zekere scheiding tussen de twee hoofdgroepen en men kan ook niet spreken van intieme relaties tussen de blanke en de negroïde bevolking op de Antillen.

Een heel aparte positie in dit geheel neemt, zoals men die hier in de Antillen noemt, de kleurlingengroep in. Niet te verwarren met de 'coloured group', zoals de Amerikaan dat noemt. Wanneer de Amerikaan van 'colour' spreekt dan bedoelt hij kleurlingen en negers, terwijl in het Caribisch gebied zeer duidelijk een aparte positie is waar te nemen van de kleurling, dat is de mulat, de man of vrouw van gemengd bloed. Deze is een tussenpositie gaan innemen in de maatschappij en in het verleden is de neiging geweest zowel van de kant van de blanke als van de neger om deze groep als apart te zien. De groep zelf wenst zich ook wel te onderscheiden van de neger, terwijl men zich ergens probeert te identificeren met de blanken.

Er heeft zich, vooral in de geschiedenis van het eiland Curaçao, in dit verband een merkwaardig verschijnsel voorgedaan.

Prof. dr. H. Hoetink heeft dit wel eens 'de overdracht van een blank somatisch normbeeld' genoemd, hetgeen in wezen hierop neerkomt, dat het – tegen de achtergrond van de ondergeschikte positie van de neger in de Antilliaanse maatschappij van de 17e, 18e en 19e eeuw – op een zeker moment maatgevend was om blank te zijn. Degene die blank was had de meeste kansen en naarmate men dus meer tendeerde naar een blank uiterlijk had men dus betere kansen.

De neger stond in feite buiten de maatschappij als een soort paria, zij het dan wel dat hij niet onbereikbaar was. Het feit immers dat er zo'n grote groep kleurlingen tot stand kon komen bewijst dat er contacten waren. Maar hij was naast zijn economische waarde van weinig betekenis voor de maatschappij. Hij had geen sociale kansen en daardoor ontstond een zekere drang – mede als een soort garantie voor sociale vooruitgang – om te streven naar een blank uiterlijk. Dat is lang blijven doorspelen en men kan niet zeggen dat dit in deze twintigste eeuw verdwenen is. Vandaar dat men concluderend kan zeggen dat de mulat zich wenste te onderscheiden van de neger en hij min of meer tegen de blanke bevolking aanleunde. Men heeft hier eigenlijk te maken met het principe van een sociale stratificatie, niet alleen gebaseerd op beroep of opleiding, maar waar nog altijd een zekere raciale draad doorheen loopt en waar ook het somatisch uiterlijk een rol gaat spelen in de sociale waardering en bij het sociale prestige in de gemeenschap.

Naast Curaçao – Aruba daarbij even buiten beschouwing latend – geven de overige eilanden een ander beeld te zien.

Bonaire bijvoorbeeld viel vroeger onder jurisdictie van Curaçao en had aanvankelijk een voornamelijk blanke bevolking, omdat de West-Indische-Compagnie het bestuurs-apparaat daar voorzag van blanke Europese beambten.

En hoewel Bonaire als strafkolonie gold voor slaven uit Curaçao, die daar in de zoutvelden

Landhuis op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

moesten werken, heeft zich daar toch een veel gemoedelijker verhouding laten zien tussen blank, bruin en zwart dan bijvoorbeeld op het Bovenwindse Saba. Daar is sprake van een zeer scherpe scheiding tussen de oude blanke bevolking en de gekleurde bevolking. Op een Sabaanse feestavond komt het praktisch niet voor dat een blanke met een gekleurd meisje danst of omgekeerd, dit in tegenstelling tot de situatie bij feesten op Curaçao of Bonaire.

Op Sint Eustatius is de blanke bevolking voor het overgrote deel weggetrokken op het einde van Statia's 'Gouden Eeuw' zodat men voornamelijk een neger- en kleurlingenbevolking heeft.

Sint Maarten geeft geen duidelijk beeld: de laatste vijf jaar heeft dit eiland economisch zo'n enorme groei doorgemaakt, met de daarmee samenhangende binnenkomst van buiteneilandse bevolkingsgroepen, dat de oorspronkelijke bevolking, (bestaande uit een blanke minderheid en een negroïde meerderheid), nu reeds overtroffen wordt. Van de oorspronkelijke sociale structuur is nauwelijks meer sprake, terwijl een duidelijk toekomstbeeld niet te schetsen is.

Aruba

Tenslotte Aruba, waarvan reeds gesteld werd dat dit eiland binnen het Antilliaanse bevolkingspatroon een uitzonderingspositie inneemt: de Arubaanse bevolking vertoont immers, in tegenstelling tot de overige eilanden, nauwelijks negroïde trekken. De verklaring hiervoor is de vroegere status van Aruba als particuliere plantage van de West-Indische Compagnie, waar voornamelijk blanken woonden, tezamen met een kleine groep Indianen en een zeer gering aantal negers.

Door dit geringe aantal negers op Aruba, die grotendeels zijn opgegaan in de blanke en Indiaanse bevolking, was dus ieder met een negroïde uiterlijk op Aruba in het begin van deze eeuw een uitzondering.

Dan krijgt men op een bepaald moment door de vestiging van de Esso-olieraffinaderij, de Lago, een verschijnsel voor Aruba dat ongeveer parallel loopt met de vestiging van de Shell op Curaçao, namelijk een tekort aan arbeidskrachten. Een binnenkomst van negers uit het Caribisch gebied vindt plaats, gedeeltelijk uit Curaçao

Kinderen in de knoekoe (platteland) op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

en Bonaire, maar voornamelijk van de Engelse eilanden. En dan maakt Aruba voor het eerst kennis met het verschijnsel neger op grote schaal. Gevoegd nog bij het feit dat de Arubaan, als elke goede eilandbewoner, primair zichzelf belangrijker vindt dan welk ander individu ook, krijgt men het probleem dat er een scheiding gaat ontstaan tussen de echte Arubaan, die geen negroïde uiterlijk heeft en de niet-echte Arubaan, die heel dikwijls wèl een negroïde uiterlijk heeft. Die twee dingen gaan door elkaar lopen, het Arubaan zijn tegenover niet-Arubaan zijn, het niet-negroïde tegenover het wel-negroide zijn. Dit heeft op Aruba tot een beperking van het sociaal verkeer geleid tussen de niet-negroide bevolking en de negroïde bevolking, een scheiding die ergens ook parallel loopt met de scheiding tussen Arubaan en niet-Arubaan.

18-5-'71

heden

Er zijn zes eilanden, die willekeurig bijeengebracht zijn binnen één staatkundig verband 'de Nederlandse Antillen'. Maar eerdergenoemde verschillen, geografische en culturele verschillen maken het erg moeilijk om op een bepaald moment te gaan spreken van een éénheidsstaat, van de Nederlandse Antillen als zodanig.
Ook gezien nog het feit dat iedere eilandbewoner geneigd is altijd zijn eiland als centrum van de wereld te zien. Voor de Curaçaoënaar bestaat er niets belangrijkers dan Curaçao, en van de andere kant is voor de Arubaan Curaçao uiteraard 'quantité-négligeable'.
Het streven naar een eigen identiteit is nauw verbonden met de economische ontwikkeling, die met name Curaçao de laatste vijftig jaar heeft meegemaakt. Mede ten gevolge van deze economische ontwikkeling ziet men namelijk, dat het eiland steeds meer onderhevig is geweest aan buitenlandse culturele invloeden. Daardoor heeft zich een proces afgespeeld van vervreemding van het eigene, hetgeen op een bepaald moment een reactie heeft opgeroepen van: Wie zijn wij, waar gaan we naar toe? Op zo'n manier is het zgn. streven naar een eigen identiteit ontstaan.
De vraag is of dit streven naar een eigen identiteit nu voor Curaçao tot een zekere vervreemding van de andere eilanden zal leiden.
Curaçao, Aruba en Bonaire hebben voor een groot deel een gemeenschappelijke identiteit ondanks het feit dat ieder weer als typisch eiland zich terugtrekt op zijn eilandelijke basis. Men kan wel zeggen dat deze drie eilanden zodanig cultureel met elkaar vervlochten zijn, dat er van een gemeenschappelijke identiteit sprake is.
Hierbij kan men in de eerste plaats wijzen op de rol die het Papiamento in het geheel speelt en ook op de muziek, zoals b.v. de Antilliaanse wals en de tumba.
Daarentegen zal dit proces van grotere culturele bewustwording van de Benedenwindse eilanden zeker gaan leiden tot vervreemding van de meer angelsaksisch gerichte eilanden zoals Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius.
Sint Maarten wordt b.v. door een Curaçaoënaar nu reeds beleefd als een stuk buitenland, als een stuk typisch Engelse cultuursfeer, vaak getypeerd met de opmerking 'op de Benedenwinden wordt er gevoetbald en op de Bovenwinden wordt er gecricket'.

eigen cultuur

Het streven van de Curaçaoënaar naar een eigen identiteit zal dan ook zeker niet leiden tot een vervreemding ten opzichte van Bonaire en Aruba, vooral omdat de identiteit die men zoekt primair toch wel weer teruggevonden moet worden in de eigen cultuur. De eigen cultuur van Curaçao is voor een groot deel ook de eigen cultuur van Aruba en van Bonaire. Er is een grote culturele eenheid tussen deze drie eilanden.
Niet alleen in de culturele sector doch ook in de economische zijn er opvallende ontwikkelingen te bespeuren.
Een grote differentiatie begint op te treden binnen de beroepsstructuur.
Op een bepaald moment zijn weer nieuwe beroepen ontstaan, terwijl het beroep van arbeider, van fabrieksarbeider, niet meer valt of staat met het Shell-werknemer zijn, maar men ook arbei-

Vrouwen in de knoekoe (platteland) op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

der kan zijn bij de droogdokmaatschappij, bij een bierfabriek etc. etc. Dat is uiteraard een belangrijke zaak en ook sociaal-economisch is het essentieel dat niet één groot bedrijf binnen een totaliteit een almachtig monoliet is, maar dat er ook anderen mee kunnen spelen in de totaliteit van het economisch gebeuren.
Een van de problemen waarmee men desondanks op Curaçao is blijven zitten is het verschijnsel dat de Shell in tegenstelling tot de industrieën in de andere sector, een betere positie, betere arbeidsvoorwaarden kan geven dan een heleboel kleinere bedrijven. Dit leidt dus tot een zekere discrepantie in de werksituatie tussen degenen die bij de Shell werkzaam zijn en die bij de andere bedrijven werkzaam zijn.
De toeristen-industrie, die nu begint op te komen, is een bijzonder kwetsbare economische pijler. Daarnaast speelt bij het toerisme altijd het probleem van de dienstbaarheid een bijzonder grote rol. In hoeverre zal deze dienstbaarheid, die eigen is aan het toerisme, herinneringen oproepen aan een andere vorm van dienstbaarheid, de slavernij. In hoeverre op een bepaald moment deze moderne vormen van dienstbaarheid zullen gaan interfereren met de oudere vormen en tot bepaalde sociale problemen aanleiding kunnen gaan geven, is nog een open vraag.
Het toerisme is een 'industrie', die veel dollars binnenbrengt, hetgeen uiteraard niet inhoudt dat men zijn ziel en identiteit moet verkopen voor de dollar.
Het gevaar is groot dat men gaat vervallen in een soort pseudo-cultuur, een cultuur die niet echt is maar die, alhoewel grotendeels gebaseerd op de

Bevolkingstypen op Bonaire.
(foto's mr. R. H. D. Debrot)

Vrouw met emmer op het hoofd op St. Maarten.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

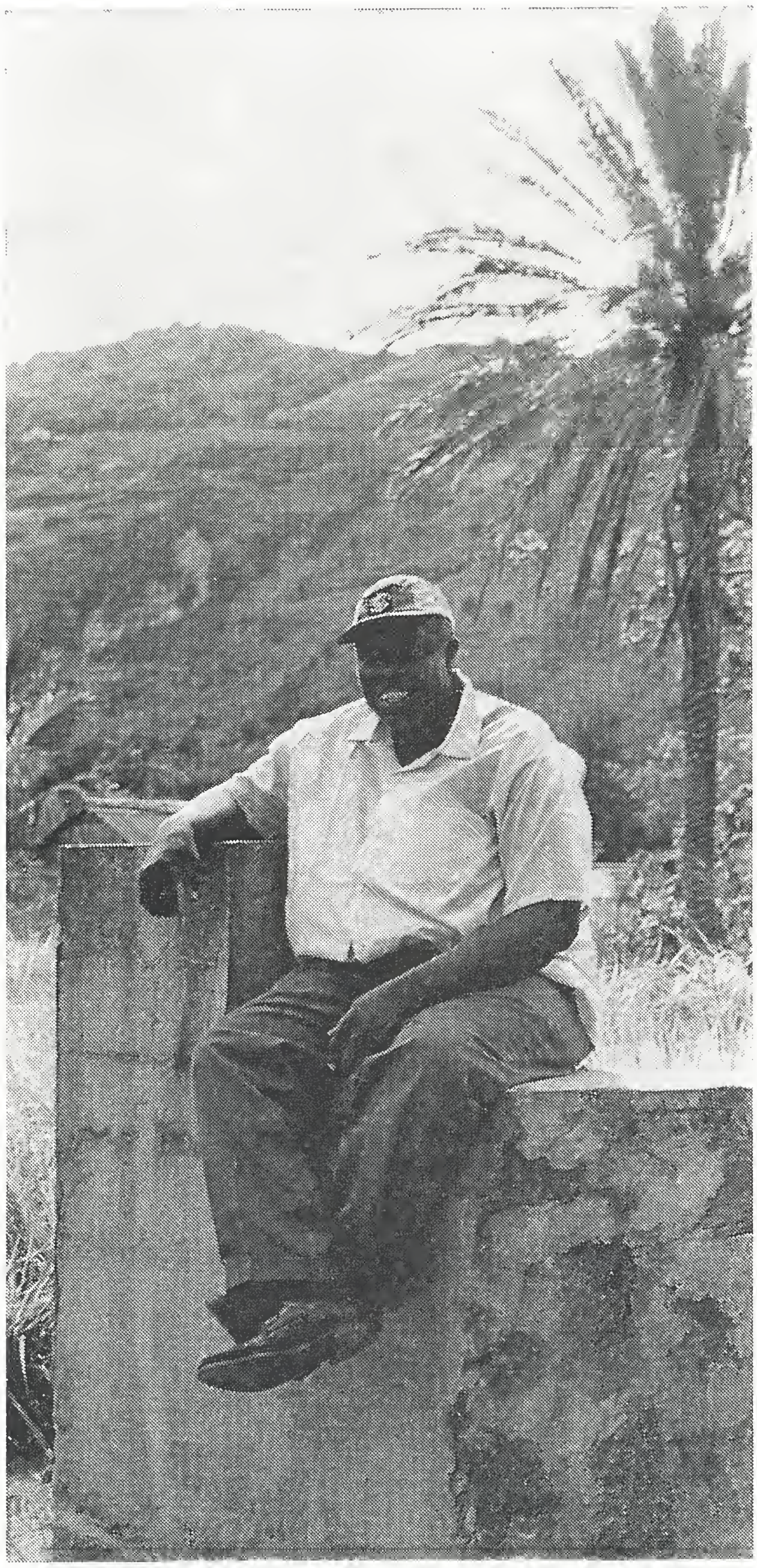

Onder en linksonder: straatveegsters op St. Eustatius.
(foto's Kon. Inst. v. d. Tropen en Walter de Maar)

Bewoner van het eiland Saba.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

authentieke trekken, tot het verleden is gaan behoren, doch nu weer kunstmatig tot leven wordt geroepen om aan de Amerikaan, aan de toerist in het algemeen als 'couleur locale' te worden aangeboden. Een situatie als op Volendam. Dit kan een bijzonder gevaarlijke ontwikkeling zijn, want op een bepaald moment gaat men zelf geloven in de 'kitsch' die naar voren wordt gebracht. Dit zou juist het hele streven naar een eigen identiteit bijzonder kwaad kunnen doen.

voortplantingspatroon

Een van de punten in het sociale vlak die zeker genoemd moet worden is de problematiek rondom het geboortecijfer. Onwettige geboorten op de Antillen (en in het Caribisch gebied in het algemeen) zijn terug te brengen tot de oude situatie, binnen de slavenmaatschappij, waarbij de neger geen rechtspersoon was, geen drager van rechten en als zodanig ook niet mocht huwen. Op een bepaald moment vertoont zich een zeker voortplantingspatroon, dat niet gebaseerd is op het huwelijk en dit voortplantingspatroon heeft zich voortgezet tot in de huidige maatschappij toe. Wanneer men Curaçao bekijkt dan ziet men dat omstreeks 1863 toen de slavernij werd afgeschaft, ongeveer 87% van de geboorten geregistreerd stond als onwettig, dat wil zeggen dat ze al voor een groot deel voortkwamen uit de slaven en de ex-slaven, die niet tot huwen waren gekomen. Omstreeks 1920 ziet men dat dit cijfer is afgenomen, (juist op basis van de vrijheid die men verkregen had en voor een deel ook door het werk van de katholieke missionarissen), tot

ongeveer 30 à 33%. Daarna ziet men dit cijfer dalen tot een voor het Caribisch gebied bijzonder laag cijfer van 24% omstreeks 1952. Maar dan moet men erg voorzichtig zijn, 1952 is de tijd geweest dat bij de Shell ongeveer 10.000 mensen werkten. In 1952 was meer dan 25% van de bevolking van Curaçao van buiten het eiland afkomstig. Dat waren Hollanders, Surinamers, mensen die gehuwd naar het eiland kwamen, met een eigen gezin en uiteraard ook kinderen kregen. Met andere woorden wanneer men het cijfer 24% bekijkt, dan betreft dat niet de specifiek Antilliaanse bevolking, maar de totaliteit van de bevolking van Curaçao, waarvan dus 25% buiten de Antillen geboren was, dus van buiten Curaçao afkomstig. Wanneer op een bepaald moment, na de autimatisering van de Shell na 1957, deze groep vreemdelingen het eiland weer gaat verlaten dan ziet men dat relatief het cijfer van onwettige geboorten weer gaat stijgen. Er is dus eigenlijk geen verschil geweest tussen de situatie in 1920 en de situatie in 1960 wanneer men in beide gevallen een percentage van 30 constateert.
De laatste tijd is een ander verschijnsel een rol gaan spelen, er is namelijk een beweging ontstaan, en er is een tendens aanwezig in de gemeenschap, (mede tengevolge van aktiviteiten van de Stichting voor Verantwoord Ouderschap) om het aantal kinderen te beperken. Deze tendens vindt men uiteraard weer bij de gehuwden, hetgeen weer tot gevolg had dat op de totaliteit van de geboorten, het aantal wettige geboorten is afgenomen, waardoor relatief het aantal onwettige geboorten is toegenomen, terwijl niet van een kwantitatieve toename sprake is.

secularisatie

Op godsdienstig terrein kan men verder opmerken, dat tengevolge van de intensieve communicatie met de wereld via pers, radio en televisie ook op Curaçao het verschijnsel is te zien dat men kan aanduiden als een toenemende secularisatie. Uit de drie religieuse groeperingen, protestanten, joden en katholieken ziet men dan ook een steeds grotere groep die zich los maakt van de religie en elkaar op een gezamenlijke basis van een zeker modern humanisme, heeft ontmoet. Deze groep wordt steeds groter. Daarentegen zal het grootste deel van de bevolking traditioneel aan zijn godsdienst blijven vasthouden, zodat er een scheiding op godsdienstige basis wel zal blijven bestaan. Maar er zal desondanks een grote middengroep ontstaan van moderne humanisten, die niet gebonden zijn aan een bepaalde religie, hooguit er nog wel betrekkingen mee onderhouden maar niet als zodanig te karakteriseren zijn als protestant, katholiek of jood.

1-6-'71

toekomst

Er zijn verschillende theorieën ontworpen over de mogelijke ontwikkeling van maatschappijen van gemengde raciale samenstellingen.

De mogelijkheden kunnen de volgende zijn:

1. Er zijn maatschappijen van gemengde raciale samenstelling, waar een zeer strakke scheiding te onderscheiden valt tussen blanken en niet-blanken. Als voorbeeld kan het zuiden van de V.S. genoemd worden; een ander bekend voorbeeld is Zuid-Afrika.

Welke kansen zijn er nu voor zo'n maatschappij om te komen tot een raciale homogenisatie? Het ligt voor de hand dat in ieder geval van een raciale homogenisatie via een vermenging van de rassen in een dergelijke maatschappij geen sprake kan zijn. De enige mogelijkheid van raciale homogenisatie is een uitstoting van één van de twee groepen. Men kan zich afvragen of een raciale homogenisatie als toekomstbeeld de enige mogelijkheid is; men kan immers gewoon de 'status quo' handhaven. Uiteraard zijn daar wel mogelijkheden voor, maar zo'n 'status quo' kan alleen maar blijven bestaan, indien beide groepen, die binnen dit verband samenleven, ervan overtuigd zijn dat de 'status quo' ook de beste oplossing is. Wanneer op een bepaald moment binnen deze samenleving stromingen ontstaan die deze 'status quo' willen wijzigen en deze slaan aan, zeker bij de lager geklasseerde raciale groep, dan zijn de kansen heel groot dat het op een bepaald moment toch tot een conflict zal komen. De enige oplossing is dan toch weer dat één van de twee wordt uitgestoten of dat er twee staten gaan ontstaan. Zo zijn er in de Verenigde Staten, zeker bij de gekleurde bevolking wel eens stemmen opgegaan voor een aparte neger-republiek.

2. Men kan maatschappijen onderscheiden die gemengd raciaal zijn en waar niet zo'n strakke scheiding bestaat. Als voorbeeld hiervan kan een land zoals Brazilië worden genoemd. Ook andere ex-kolonies van de Iberische koninkrijken kunnen als voorbeeld dienen, bijvoorbeeld Puerto Rico, waar een zekere soepelheid in de omgang tussen rassen aanwezig is en waarbij huwelijken tussen blanke en lichte kleurlingen heel normaal zijn. Hierdoor vindt er een stroming plaats van gekleurd naar blank. Prof. dr. H. Hoetink, die zich o.a. hiermede heeft bezig gehouden, heeft naar voren gebracht dat deze maatschappij een grote kans maakt op een raciale homogenisatie. Zij kunnen tot één groep komen zonder dat de één of ander zou moeten worden uitgestoten. Als bezwaar valt hiertegen aan te voeren dat ook bij deze Latijnse landen nog altijd een zekere discriminatie aanwezig is, een zekere waardering van de ander op grond van zijn raciale kenmerken welke altijd weer een scheiding in de maatschappij tot stand brengt.

Nederlandse Antillen

Terugkerend naar de situatie binnen de Nederlandse Antillen valt op te merken dat er binnen de Antillen vrij soepele relaties zijn tussen deze groepen. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat er zich geen problemen zouden kunnen voordoen. Voor wat Curaçao betreft zou men bijvoorbeeld kunnen opmerken dat de zogenaamde 'oude protestantse groep', zo die op de duur niet vermengd raakt, zichzelf steeds meer zal isoleren en ten-

Arubaanse meisjes bij de 'natuurlijke brug' op dit eiland.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Koks in een restaurant op Curaçao.
(foto: Henk Busman)

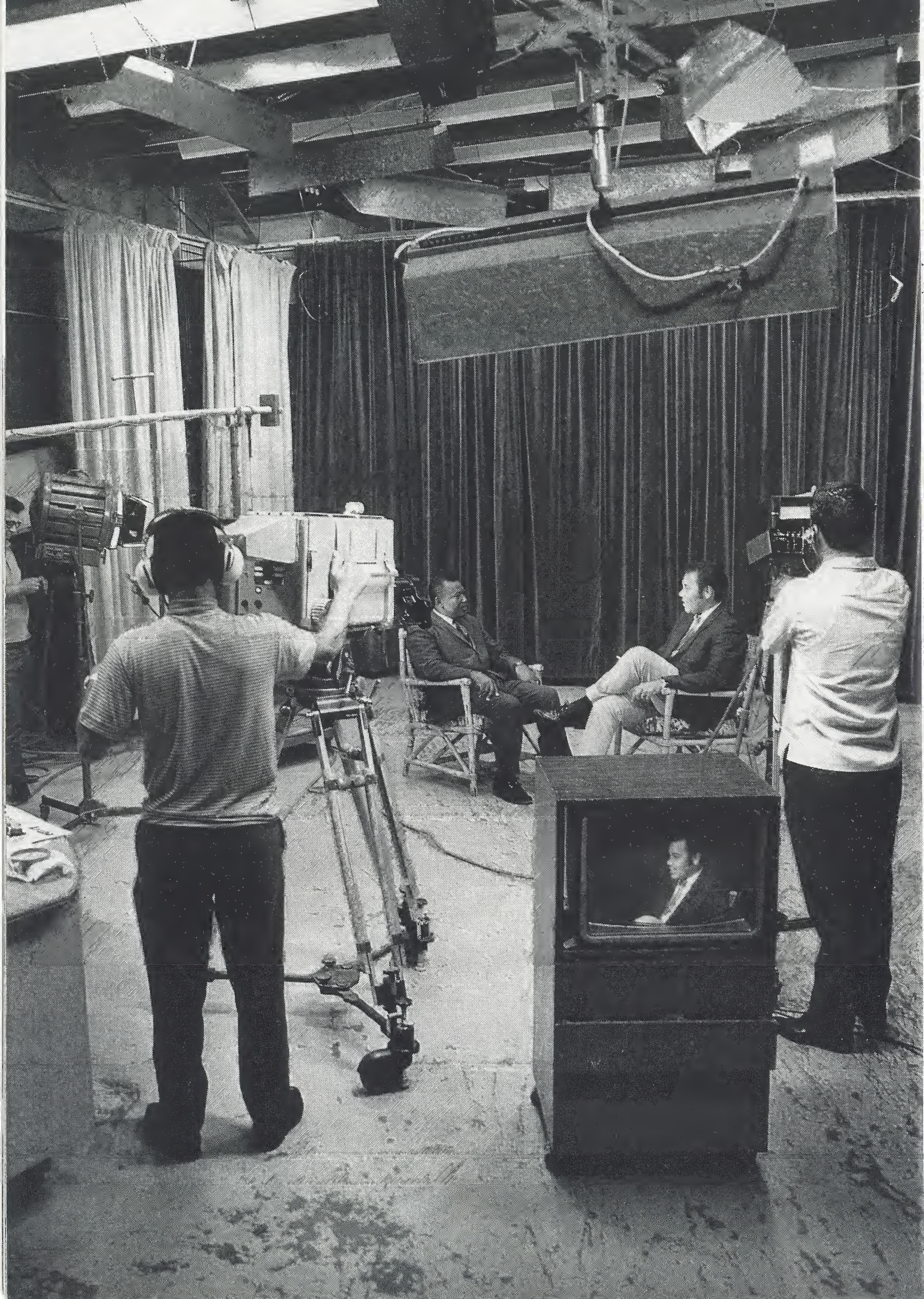

Rechts: Curaçaose kinderen.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Bezoekers op een terrasje in de Herenstraat in Willemstad.
(foto: Walter de Maar)

Opnamen in een televisie-studio op Aruba.
(foto: Walter de Maar)

Souvenierwinkel op Bonaire.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Kinderen op de rand van het zwembad van het Hilton hotel op Curaçao.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

Vrouwen van Willemstad op de Emmabrug.
(foto: Kon. Inst. v. d. Tropen)

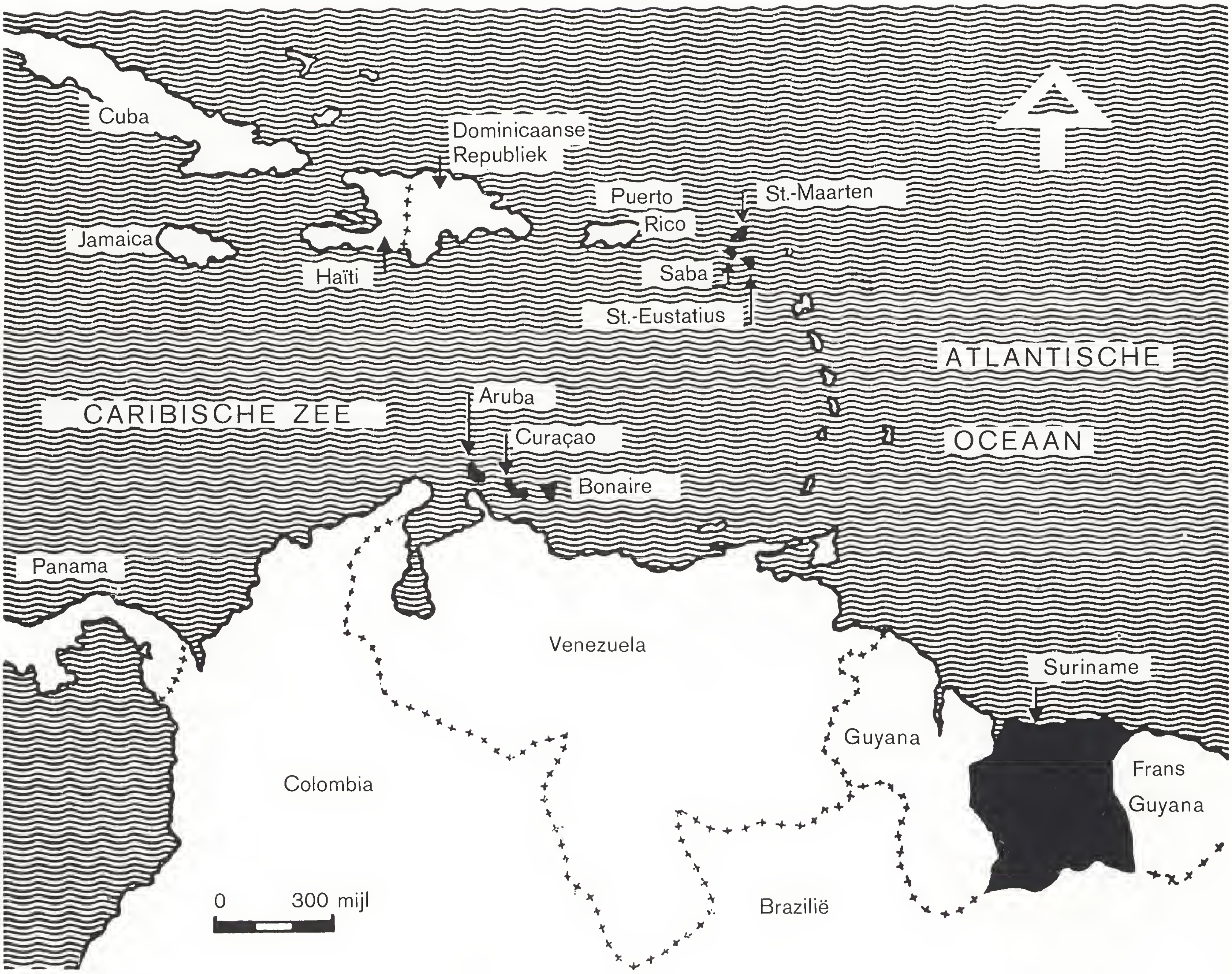
slotte elimineren door vestiging in Nederland of in Noord- of Zuid-Amerika. Tegenover de Joodse groep is er een grotere bereidheid tot aanvaarding van hun exclusieve positie, wat misschien toe te schrijven is aan hun grotere vermogen tot adaptatie. Hun grote zakelijke belangen zullen hun permanentie op het eiland bevorderen.
De gekleurde groep (kleurlingen en negers) zou op een bepaald moment de bewoner bij uitstek van Curaçao kunnen worden.
Op Aruba zal nog altijd het probleem blijven spelen van het niet-Arubaan en wèl-Arubaan zijn, dat gedeeltelijk samenvalt met de raciale scheidingslijn. Voor dat eiland is het meest waarschijnlijk dat deze twee groepen naast elkaar zullen blijven voortleven.
Van Sint Maarten is, zoals eerder gesteld, nog geen duidelijk beeld te schetsen, terwijl Sint Eustatius al grotendeels homogeen is. Op Saba is een sociale uitstoting van de blanke waarschijnlijk, vooral omdat de gekleurde bevolking voortdurend een aanvulling ondergaat van de gekleurde bevolking van de andere eilanden in de buurt, terwijl de blanke groep daarentegen er erg geisoleerd is en helaas ook erg aan inteelt onderhevig is geweest.
Hoe het ook zij, voor de uit 50 bevolkingsgroepen samengestelde bevolking van de Nederlandse Antillen is de enige werkelijke mogelijkheid om te komen tot een gezonde maatschappij, het opbouwen van een maatschappij waarbinnen de criteria voor sociale waardering en sociaal verkeer helemaal los komen te staan van de raciale elementen van het somatische uiterlijk van het individu. Slechts voor een zodanige maatschappij is een evenwichtige ontwikkeling te voorspellen van de relaties tussen de bevolkingsgroepen van verschillende raciale origine.

1-6-'71

bevolkingscijfers en overzichtskaartje

Per 31 december 1970 telde de bevolking van de Nederlandse Antillen totaal 223.874 inwoners verdeeld over de zes eilanden:

Curaçao	145.707
Aruba	60.734
Bonaire	8.191
St. Maarten	6.881
St. Eustatius	1.405
Saba	956

In de uitgave 'Schakels' zijn o.m. verschenen de nummers:

S 70	bewoners van het binnenland van Suriname
S 71	bewoners van de kuststreek in Suriname
S 73	cultureel patroon van Suriname
S 75	pionierswerk in Suriname
S 77	portretten uit Suriname in de tweede helft van de achttiende eeuw
NA 55	ontwikkeling van het toerisme in de Nederlandse Antillen
NA 56	de eigen identiteit van de Nederlandse Antillen
NA 57	Nederlandse Antillen; ontwikkeling van de Bovenwindse eilanden
NA 58	havens en vliegvelden in de Nederlandse Antillen

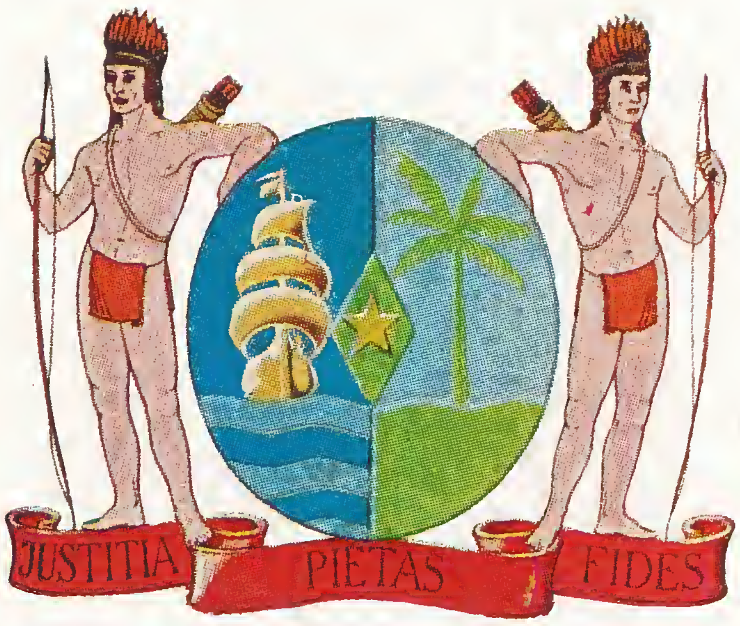
Voorts zijn verschenen:

- fotomapjes en kaartjes van Suriname en de Nederlandse Antillen,
- de rechtsorde in het Koninkrijk der Nederlanden,
- Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden,
- de eilandenregeling Nederlandse Antillen met toelichting,
- Holland Herald, Netherlands Antilles, Special Issue,
- Holland Herald, Volume 6, nr. 11, The Antilles,
- Holland Herald, Suriname, Special Issue.

Deze uitgaven zijn, voorzover voorradig, gratis verkrijgbaar bij het **Bureau Voorlichting van het Kabinet voor Surinaamse en Nederlands-Antilliaanse Zaken, Herengracht 19a, Den Haag (postbus 115), telefoon 070-624301.**

In de meeste bibliotheken in Nederland zijn 'Schakels' en andere uitgaven van het Kabinet voor Surinaamse en Nederlands-Antilliaanse Zaken over Suriname en de Nederlandse Antillen aanwezig.
Voorlichting over Suriname en de Nederlandse Antillen wordt wekelijks iedere maandag (17.20 u. -17.30 u.) en dinsdag (17.00 u.-17.10 u.) via radio Hilversum gegeven.

Voorlichtingsmateriaal over beide landen is voorts verkrijgbaar bij Sticusa, Amsterdam. Diasets, expositie-sets, alsmede leskoffers voor onderwijsdoeleinden worden gratis in bruikleen gegeven. Lesboekjes worden gratis verstrekt en mogen worden behouden.
Nederlandse Stichting voor Culturele Samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen (Sticusa), J. J. Viottastraat 41, Amsterdam, tel. 020-719944.
Voor informatie over films betreffende Suriname en de Nederlandse Antillen kan men terecht bij de Rijksvoorlichtingsdienst, afd. Filmotheek, Noordeinde 43, Den Haag, tel. 070-183830, toestel 236.
Foto's en dia's van beide landen zijn verkrijgbaar bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Centraal Bureau Foto-documentatie, Mauritskade 63, Amsterdam, tel. 020-924949.

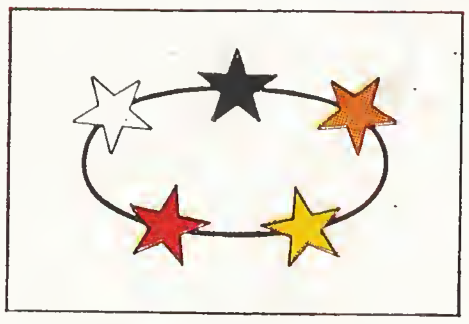
Suriname

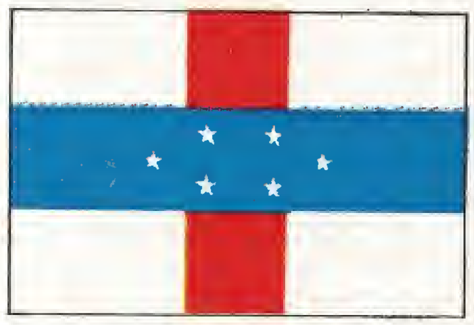
Wapen H.M. de Koningin
tevens rijkswapen

Nederlandse Antillen

Suriname

Nederland

Nederlandse Antillen

Koninkrijk der Nederlanden

Vormgeving: Staatsdrukkerij / 's-Gravenhage
Druk: nv Drukkerij Dijkman / 's-Gravenhage

125412*-57